

USTAWA

z dnia 27 lipca 1991 r.

**o zmianie ustawy — Prawo o ruchu drogowym.**

**Art. 1.** W ustawie z dnia 1 lutego 1983 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 6, poz. 35, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4:

a) w ust. 1:

— po pkt 3 dodaje się pkt 3a) i 3b) w brzmieniu:

„3a) autostrada — drogę dwujezdniową, oznaczoną jako taka znakami drogowymi, na której nie dopuszcza się ruchu poprzeczne-

go, przeznaczoną tylko do ruchu pojazdów samochodowych, które na równej, poziomej jezdni mogą rozwinąć prędkość co najmniej 40 km/h, w tym również w razie ciągnięcia przyczep,

3b) droga ekspresowa — drogę dwu- lub jednojezdniową, oznaczoną jako taka znakami drogowymi, na której skrzyżowania występują wyjątkowo, przeznaczoną tylko do ruchu pojazdów samochodowych,“

- po pkt 5 dodaje się pkt 5a) w brzmieniu:  
„5a) strefa zamieszkania — strefę, w której obowiązują szczególne zasady ruchu drogowego i w której wjazdy i wyjazdy oznaczone są specjalnymi znakami drogowymi,”
- w pkt 16 skreśla się wyraz „ziemnych”, a po wyrazie „przyczep” skreśla się przecinek i dodaje wyrazy „oraz do prac ziemnych”,
- po pkt 17 dodaje się pkt 17a) w brzmieniu:  
„17a) taksówka — pojazd samochodowy odpowiednio wyposażony i oznaczony, przeznaczony do przewozu za ustaloną na podstawie taksometru opłatą:  
a) osób w liczbie nie większej niż dwie — łącznie z kierowcą oraz ich bagażu podręcznego (taksówka osobowa),  
b) ładunku o masie nie przekraczającej 2,5 t (taksówka bagażowa),”
- w pkt 24 skreśla się wyrazy „bez kierującego”,
- w pkt 25 skreśla się wyrazy „masy kierującego”,
- w pkt 38 po wyrazie „przez” skreśla się wyrazy „funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej lub inną”,
- pkt 40 otrzymuje brzmienie:  
„40) szczególna ostrożność — ostrożność polegająca na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania uczestnika ruchu do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze, w stopniu umożliwiającym odpowiednio szybkie reagowanie.”,
- b) ust. 3 skreśla się,
- c) ust. 4 otrzymuje oznaczenie ust. 3 i brzmienie:  
„3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do przepisów wydanych na podstawie niniejszej ustawy.”;
- 2) -po art. 6 dodaje się art. 6a w brzmieniu:  
„Art. 6a. 1. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej sprawuje nadzór w zakresie zarządzania ruchem na drogach publicznych, a ponadto jest organem zarządzającym ruchem na autostradach i drogach ekspresowych.  
2. Wojewoda sprawuje nadzór w zakresie zarządzania ruchem na obszarze swojego działania, a ponadto jest organem zarządzającym ruchem na drogach innych niż wymienione w ust. 1.”;
- 3) w art. 7:  
a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:  
„1. Ministrowie Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, określają znaki i sygnały obowiązujące w ruchu drogowym, ich znaczenie i zakres obowiązywania.”,
- b) ust. 3—5 otrzymują brzmienie:  
„3. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, ustala:  
1) szczegółowe zasady zarządzania ruchem na drogach,  
2) zakres oraz warunki udzielania indywidualnych odstępstw od obowiązku stosowania się do niektórych znaków drogowych oraz organy właściwe w tych sprawach.
- 4. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej, w drodze rozporządzenia, określi warunki i tryb oraz jednostki i zasady ich współdziałania z Policją w zakresie:  
1) zapewnienia sprawności ruchu, w szczególności przez nadzór nad parkowaniem pojazdów i usuwaniem na koszt właściciela pojazdów pozostawionych w miejscu, gdzie jest to zabronione, i utrudniających ruch lub zagrażających bezpieczeństwu albo prowadzonych przez osoby znajdujące się w stanie nietrzeźwości lub stanie po użyciu alkoholu albo podobnie działającego środka, jeżeli nie ma możliwości zabezpieczenia pojazdów w inny sposób,  
2) blokowania pojazdów w razie pozostawienia ich w miejscu, gdzie jest to zabronione, lecz nie utrudnia to ruchu lub w inny sposób nie zagraża bezpieczeństwu,  
3) pilotowania pojazdów, których wymiary, masa lub naciski osi przekraczają wielkości określone w niniejszej ustawie oraz w przepisach wydanych na jej podstawie.
- 5. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej, w uzgodnieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, ustala szczegółowe przepisy określające znaki i sygnały drogowe oraz urządzenia bezpieczeństwa ruchu, a także zasady ich stosowania.”,
- c) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:  
„6. Wojewodowie ustalają w określonych miejscowościach obszar zabudowany i ogłaszają wykazy tych miejscowości w wojewódzkich dziennikach urzędowych.”;
- 4) w art. 8 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:  
„6. Przepisy ust. 1—5 nie mają zastosowania w strefach zamieszkania; w strefach tych pieszy korzysta z całej szerokości drogi i ma pierwszeństwo przed kierującymi pojazdami.”;
- 5) art. 13 otrzymuje brzmienie:  
„Art. 13. Na autostradzie i drodze ekspresowej zabrania się:  
1) zatrzymywania i postoju pojazdów w innych miejscach niż wyznaczone w tym celu; jeżeli unieruchomienie pojazdu nastąpiło z przyczyn technicznych, kierowca jest obowiązany usunąć pojazd z jezdni oraz ostrzegać innych uczestników ruchu,  
2) cofania,  
3) wjeżdżania na pas między jezdniami.”;
- 6) w art. 14 w ust. 1 w pkt 1 wyraz „oraz” zastępuje się przecinkiem, a po wyrazie „publiczną” skreśla się przecinek i dodaje wyrazy „oraz ze strefy zamieszkania.”;
- 7) w art. 17 w ust. 1:  
a) po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:  
„1a) w strefie zamieszkania — 20 km/h,”  
b) w pkt 3 wyrazy „innej drodze przeznaczonej wyłącznie dla pojazdów samochodowych” zastępuje się wyrazami „drodze ekspresowej”;

- 8) w art. 18 w ust. 5:
- w pkt 1 po wyrazie „wiaduktach” skreśla się przecinek i dodaje wyrazy „oraz na drogach jednokierunkowych,”
  - pkt 3 otrzymuje brzmienie:  
„3) na drogach ekspresowych, z wyjątkiem skrzyżowań i miejsc do tego przeznaczonych,”;
- 9) w art. 21 w ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:  
„1) wjeżdżania na skrzyżowanie, jeżeli na skrzyżowaniu i za nim nie ma miejsca do kontynuowania jazdy,”;
- 10) w art. 22 w ust. 3 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:  
„3) jazdy wzdłuż po przejściu dla pieszych.”;
- 11) w art. 26 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:  
„5) pojazd holowany, z wyjątkiem motocykla, jest zaoopatrzony z tyłu po lewej stronie w ostrzegawczy trójkąt odblaskowy, a w okresie niedostatecznej widoczności ma ponadto włączone światła pozycyjne,”;
- 12) w art. 27 w ust. 3 w pkt 4 po wyrazie „pojazdów” dodaje się wyrazy „bezpośrednio lub za pomocą linki”;
- 13) art. 32 otrzymuje brzmienie:  
„Art. 32. Kierujący pojazdem jest obowiązany mieć przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu dokumenty uprawniające do kierowania i używania danego pojazdu i świadectwo kwalifikacji, o którym mowa w art. 69a ust. 3, a także dokumenty potwierdzające opłacenie składki ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu.”;
- 14) art. 33 otrzymuje brzmienie:  
„Art. 33. Kierowca pojazdu samochodowego oraz osoby przewożone takim pojazdem, wyposażonym w pasy bezpieczeństwa, są obowiązani korzystać z tych pasów podczas jazdy po jezdni dróg twardych. Obowiązek ten nie dotyczy:
- dzieci do lat 10,
  - osób mających zaświadczenie o przeciwwskazaniu do używania pasów bezpieczeństwa,
  - kierowców taksówek podczas przewożenia pasażera,
  - policjantów, funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej i Służby Więziennej oraz żołnierzy Sił Zbrojnych podczas przewożenia osób zatrzymanych.”;
- 15) art. 34 otrzymuje brzmienie:  
„Art. 34. Kierujący motocyklem lub motorowerem oraz osoby przewożone takimi pojazdami są obowiązani do używania na drodze twardej hełmów ochronnych odpowiadających właściwym warunkom technicznym. Obowiązek ten nie dotyczy dzieci do lat 7, pod warunkiem że pojazdy te nie przekraczają prędkości 40 km/h.”;
- 16) w art. 38:
- w pkt 1 po wyrazie „pojazdem” dodaje się wyrazy „jazdy wierzchem oraz pędzenia zwierząt osobom”, a po wyrazie „środka” dodaje się wyrazy „albo takiej zawartości alkoholu lub innych środków, które te stany mogą wywołać”,
  - w pkt 2 po wyrazie „przewożenia” dodaje się wyrazy „poza specjalnym dodatkowym fotelem ochronnym, odpowiadającym określonym warunkom technicznym”,
  - dodaje się pkt 9 w brzmieniu:  
„9) kierowania pojazdem przewożącym pasażerów w sposób niezgodny z pkt 2 oraz z art. 33—34 i art. 52 ust. 1.”;
- 17) w art. 40:
- w ust. 2 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:  
„4) w strefie zamieszkania w innych miejscach niż wyznaczone w tym celu,”
  - w ust. 6 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:  
„Przepis ten stosuje się odpowiednio, jeżeli istnieje konieczność usunięcia pojazdu pozostawionego w miejscu, gdzie jest to zabronione, i utrudnia ruch lub w inny sposób zagraża bezpieczeństwu, albo prowadzonego przez osobę znajdującą się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo podobnie działającego środka, jeżeli nie ma możliwości zabezpieczenia pojazdu w inny sposób.”;
  - dodaje się ust. 7 w brzmieniu:  
„7. W razie pozostawienia pojazdu w miejscu, gdzie jest to zabronione, lecz nie utrudnia to ruchu lub w inny sposób nie zagraża bezpieczeństwu, pojazd ten może być unieruchomiony przez zastosowanie urządzenia technicznego do blokady kół.”;
- 18) w art. 41:
- w ust. 1:  
— w pkt 1 wyrazy „przeznaczonej tylko dla pojazdów samochodowych” zastępuje się wyrazem „ekspresowej”,  
— w pkt 2 lit. a) otrzymuje brzmienie:  
„a) poza obszarem zabudowanym — w razie postoju na jezdni w miejscu, gdzie jest to zabronione, a na poboczu, jeżeli pojazd nie jest widoczny z dostatecznej odległości,”
  - w ust. 2 w pkt 1 wyrazy „przeznaczonej tylko dla pojazdów samochodowych” zastępuje się wyrazem „ekspresowej”;
- 19) w art. 42 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:  
„1a. W okresie od 1 listopada do 1 marca kierujący pojazdem jest obowiązany od świtu do zmierzchu używać podczas jazdy świateł mijania lub świateł do jazdy dziennej.”;
- 20) w art. 46 ust. 4 otrzymuje brzmienie:  
„4. Przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do pojazdów uprzywilejowanych oraz do pojazdów Sił Zbrojnych, Policji, Straży Granicznej i jednostek Straży Pożarnej, a także kolumn pojazdów pilotowanych przez pojazdy Policji lub Sił Zbrojnych.”;
- 21) w art. 49:
- w ust. 2:  
— pkt 2 otrzymuje brzmienie:  
„2) używania pojazdów na obszarze zabudowanym w sposób powodujący uciążliwość związane z nadmierną emisją spalin do środowiska bądź wywoływania nadmiernego hałasu,”

- b) po pkt 2 dodaje się pkt 3 i 4 w brzmieniu:  
 „3) utrzymywania pracującego silnika podczas postoju przez czas dłuższy niż 1 minuta; nie dotyczy to pojazdów wykonujących czynności na drodze,  
 4) ciągnięcia za pojazdem osób na nartach, sankach, wrotkach i innych podobnych urządzeniach.”;
- 22) w art. 51 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:  
 „4. Określone przepisami ust. 1 pkt 3 długości zespołu pojazdów nie dotyczą tramwajów.”;
- 23) w art. 52:  
 a) w ust. 1 po zdaniu pierwszym dodaje się zdanie w brzmieniu:  
 „Liczba przewożonych osób nie może przekraczać liczby miejsc określonej w dowodzie rejestracyjnym, z zastrzeżeniem ust. 3, z tym że dopuszcza się dodatkowo przewóz samochodem osobowym jednej osoby w wieku do lat dziesięciu.”,  
 b) w ust. 2 wyrazy „drużyn rolniczych” zastępuje się wyrazami „drużyn roboczych”;
- 24) art. 53 otrzymuje brzmienie:  
 „Art. 53. 1. Zawody sportowe, rajdy, wyścigi, zgromadzenia i inne imprezy, które powodują utrudnienie ruchu lub wymagają korzystania z drogi w sposób szczególny, mogą odbywać się pod warunkiem uzyskania zezwolenia. Zezwolenie wydaje:  
 1) Minister Transportu i Gospodarki Morskiej, jeżeli impreza ma odbyć się na autostradzie lub drodze ekspresowej,  
 2) wojewoda właściwy według miejsca, w którym rozpoczyna się impreza, jeżeli ma ona odbyć się na drogach innych niż wymienione w pkt 1.  
 2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wydaje się po zasięgnięciu opinii Komendanta Głównego Policji, a zezwolenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, po zasięgnięciu opinii wojewodów właściwych ze względu na miejsce odbywania się imprezy.  
 3. W zakresie ustalonym w ust. 1 pkt 2 i ust. 2 wojewoda działa po zasięgnięciu opinii komendanta wojewódzkiego Policji.  
 4. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej, w drodze rozporządzenia, określi sposób zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas trwania imprez na drogach, warunki ich odbywania oraz tryb postępowania i organy właściwe w tych sprawach.”;
- 25) w art. 54 w ust. 4 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:  
 „3) wyposażania pojazdów i stosowania w nich urządzeń informujących o działaniu sprzętu kontrolno-pomiarowego używanego przez organy upoważnione do kontroli ruchu drogowego lub działanie to zakłócających; zakaz ten nie dotyczy pojazdów specjalnych Sił Zbrojnych, Policji, Urzędu Ochrony Państwa i Straży Granicznej.”;
- 26) art. 57 otrzymuje brzmienie:  
 „Art. 57. 1. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej:
- 1) w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, określa dla pojazdów: warunki techniczne, zakres wyposażenia w przedmioty niezbędne do ich utrzymania i używania oraz warunki i tryb uzyskiwania i cofania świadectw homologacji,
  - 2) określa zakres i sposób przeprowadzania badań homologacyjnych, jednostki organizacyjne upoważnione do ich wykonywania oraz wzory dokumentów związanych z homologacją.
2. Ministrowie Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej, Przemysłu, Współpracy Gospodarczej z Zagranicą oraz Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki, w drodze rozporządzenia, określają warunki przewozu drogowego materiałów niebezpiecznych oraz jednostki uprawnione do kontroli tego przewozu i użytych do niego pojazdów.
3. Ministrowie: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych oraz Transportu i Gospodarki Morskiej określają warunki techniczne pojazdów specjalnych i używanych do celów specjalnych pojazdów Sił Zbrojnych.
4. Ministrowie: Spraw Wewnętrznych, Obrony Narodowej oraz Transportu i Gospodarki Morskiej określają warunki techniczne pojazdów specjalnych i używanych do celów specjalnych pojazdów Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej i jednostek Straży Pożarnej, a w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości — pojazdów Służby Więziennej.
5. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej może w indywidualnych, uzasadnionych przypadkach zezwolić:
- 1) na odstępstwa od warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać pojazdy,
  - 2) po zasięgnięciu opinii Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Obrony Narodowej, a także, stosownie do właściwości, Ministra Przemysłu lub Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki — na odstępstwa od warunków przewozu materiałów niebezpiecznych.
6. Wojewoda może wprowadzić na obszarze województwa obowiązek wyposażania wszystkich lub niektórych pojazdów zaprzęgowych w hamulec uruchamiany z miejsca kierującego.”;
- 27) tytuł rozdziału 2 w dziale 3 otrzymuje brzmienie: „Rejestracja i ewidencja pojazdów”;
- 28) w art. 58:  
 a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:  
 „1. Pojazdy samochodowe, ciągniki rolnicze, motorowery i przyczepy, z wyjątkiem przyczep motocyklowych i specjalnych przeznaczonych do ciągnięcia przez ciągniki rolnicze lub pojazdy wolnobieżne, podlegają zarejestrowaniu.”;

- b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:  
„1a. Pojazd, którego wymiary, masa lub naciski osi są większe niż ustalone w przepisach określających warunki techniczne pojazdów, może być używany na drodze tylko na podstawie odrębnego zezwolenia. Pojazd podlegający rejestracji może być pod tym warunkiem zarejestrowany. Przepisy art. 50 ust. 8 stosuje się odpowiednio.”;
- c) w ust. 2 po wyrazie „właścicielowi” dodaje się wyrazy „za dodatkową opłatą pokrywającą koszt tablic.”;
- d) w ust. 3 wyrazy „i Milicji Obywatelskiej” zastępuje się wyrazami „Policji, Urzędu Ochrony Państwa i Straży Granicznej”, a wyrazy „organy milicji” — wyrazami „organy Policji, Straży Granicznej albo jednostki organizacyjne Urzędu Ochrony Państwa”;
- e) ust. 8 otrzymuje brzmienie:  
„8. W przypadku powierzenia pojazdu przez zagraniczną osobę prawną lub fizyczną podmiotowi polskiemu, pojazd ten jest rejestrowany przez określony w ust. 2 organ właściwy ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania tego podmiotu.”;
- f) skreśla się ust. 9;
- 29) w art. 59 ust. 1 otrzymuje brzmienie:  
„1. Pojazdy samochodowe, ciągniki rolnicze, motocykły i przyczepy, z wyjątkiem przyczep motocyklowych i specjalnych przeznaczonych do ciągnięcia przez ciągniki rolnicze lub pojazdy wolnobieżne, podlegają ewidencji. Przepisu tego nie stosuje się do pojazdów wymienionych w art. 58 ust. 3, 4, 7 i 8.”;
- 30) w art. 61:  
a) w ust. 3:  
— skreśla się pkt 3,  
— dodaje się pkt 6 i 7 w brzmieniu:  
„6) stwierdzenia, że badanie techniczne zostało dokonane przez jednostkę do tego nie upoważnioną,”  
7) stwierdzenia nieopłacenia składki ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej przez posiadacza pojazdu.”;
- b) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:  
„6. W przypadkach określonych w ust. 3 pkt 1, 4 i 5 dowód rejestracyjny zatrzyma również jednostka upoważniona do dokonywania badań technicznych. Przepisy ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio.”;
- 31) w art. 62:  
a) w ust. 1:  
— w pkt 1 wyraz „znaków” zastępuje się wyrazem „oznaczeń”;
- w pkt 3 skreśla się wyrazy „w porozumieniu z Ministrem Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska”, a wyrazy „jednostki gospodarki społecznej” zastępuje się wyrazami „państwowe osoby prawne lub inne państwowe jednostki organizacyjne”;
- b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:  
„1a. Organ samorządowy w stosunku do taksówek zarejestrowanych na terenie gminy może wprowadzić dodatkowe oznaczenia, w które zaopatruje się pojazdy.”;
- c) w ust. 2 wyraz „organy” zastępuje się wyrazami „jednostki organizacyjne”;
- d) w ust. 3 wyrazy „Milicji Obywatelskiej” zastępuje się wyrazami „Policji, Urzędu Ochrony Państwa i Straży Granicznej”, a wyraz „organy” — wyrazami „jednostki organizacyjne”;
- 32) w art. 63:  
a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:  
„2) przed upływem jednego roku od dnia pierwszej rejestracji i następnie corocznie — w odniesieniu do pojazdów samochodowych:  
a) autobusów o liczbie miejsc do 15 łącznie z miejscem kierowcy.  
b) ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t,  
c) ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 t, używanych do przewozu osób,  
d) używanych do przewozu materiałów niebezpiecznych,  
e) używanych jako taksówki osobowe i bagażowe,  
f) używanych jako uprzywilejowane,  
g) używanych, sprowadzanych z zagranicy,  
h) złożonych z elementów pojazdów różnych marek i typów, których markę określa się jako „SAM”,  
i) złożonych poza wytwórnią pojazdów z elementów pojazdów jednej marki;  
— przepis tego punktu stosuje się również do pojazdów członowych i przyczep.”;
- b) w ust. 2 po wyrazie „dotyczą” dodaje się wyrazy „motorowerów i”, a wyraz „przyczepy” zastępuje się wyrazem „pojazdy”;
- c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:  
„3. Nowe pojazdy, na które zostały wydane świadectwa homologacji lub decyzje zwalniające z obowiązku homologacji, z wyjątkiem pojazdów, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. d), e), i) — nie podlegają badaniom technicznym przed pierwszą rejestracją.”;
- d) w ust. 4:  
— skreśla się pkt 2,  
— w pkt 3 lit. a) otrzymuje brzmienie:  
„a) konstrukcyjne, o których mowa w art. 60 ust. 2 pkt 2, z wyjątkiem wymiany silnika tego samego typu lub przewidzianego przez wytwórnię.”;
- 33) art. 65 otrzymuje brzmienie:  
„Art. 65. Badania techniczne pojazdów przeprowadzają stacje kontroli pojazdów upoważnione przez wojewodę, który również sprawuje nadzór w tym zakresie nad stacjami.”;
- 34) w art. 66 w pkt 1 po wyrazie „tryb” dodaje się wyrazy „oraz warunki”;
- 35) art. 67 otrzymuje brzmienie:  
„Art. 67. Przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się do pojazdów Sił Zbrojnych, Policji, Urzędu Ochrony Państwa i Straży Granicznej; badania techniczne tych pojazdów przeprowadzają właściwe organy wojskowe, Policji lub Straży Granicznej albo jednostki organizacyjne Urzędu Ochrony Państwa.”;

36) w art. 69:

- a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:  
 „2a. Osoba posiadająca prawo jazdy kategorii D i E, która uzyskała prawo jazdy kategorii B lub C, może kierować pojazdami wymienionymi w tych kategoriach — również z przyczepą, a osoba posiadająca prawo jazdy kategorii C i E, która uzyskała prawo jazdy kategorii B, może kierować pojazdami wymienionymi w tej kategorii — również z przyczepą.”;
- b) w ust. 5 po wyrazach „ust. 2—4” dodaje się wyrazy „oraz art. 69a.”;

37) po art. 69 dodaje się art. 69a w brzmieniu:

- „Art. 69a. 1. Do kierowania:
- 1) pojazdem uprzywilejowanym, pojazdem przewożącym materiały niebezpieczne, samochodem ciężarowym przewożącym osoby poza kabiną kierowcy, z wyjątkiem konwojentów i drużyn roboczych, oraz taksówką osobową — jest uprawniona osoba mająca, oprócz prawa jazdy, co najmniej trzyletnią praktykę w kierowaniu pojazdem, w stosunku do którego jest wymagane prawo jazdy kategorii B, C lub D; kierujący taksówką osobową powinien posiadać również znajomość topografii miejscowości, w której wykonuje lub zamierza wykonywać działalność,
  - 2) ciągnikiem rolniczym przewożącym dzieci w ciągniętej przyczepie autobusowej jest uprawniona osoba mająca, oprócz prawa jazdy, co najmniej dwuletnią praktykę w kierowaniu pojazdem, w stosunku do którego jest wymagane prawo jazdy kategorii T, B, C lub D.
2. Sprawdzenia znajomości topografii dokonuje komisja powołana przez kierownika rejonowego urzędu rządowej administracji ogólnej.
3. Stwierdzenia posiadania kwalifikacji i wymogów, o których mowa w ust. 1 oraz w art. 80 ust. 2 i ust. 3 pkt 1, dokonuje kierownik rejonowego urzędu rządowej administracji ogólnej i potwierdza to wydając świadectwo kwalifikacji na okres wynikający z art. 80 ust. 2. Odmowa wydania świadectwa kwalifikacji następuje w drodze decyzji administracyjnej.”;

38) art. 70 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 70. 1. Prawo jazdy może uzyskać osoba, która ma wymaganą sprawność fizyczną i psychiczną, umie czytać i pisać, odbyła wymagane przeszkolenie i wykazała się niezbędnymi kwalifikacjami oraz osiągnęła wymagany dla danej kategorii wiek, a mianowicie:
- 1) kategorii A i T — 16 lat,
  - 2) kategorii B i M — 17 lat,
  - 3) kategorii C — 18 lat,
  - 4) kategorii D i trolejbusowej — 21 lat.
2. Osoba, która nie ukończyła 17 lat, posiadająca prawo jazdy kategorii A, uprawniona

jest do kierowania motocyklem o pojemności do 125 cm<sup>3</sup>.

3. Osoba, która nie ukończyła 17 lat, prawo jazdy kategorii A lub T może uzyskać wyłącznie za zgodą rodziców lub opiekunów.”;

39) po art. 70 dodaje się art. 70a w brzmieniu:

„Art. 70a. Sprawdzenia kwalifikacji osób ubiegających się o uprawnienie do kierowania pojazdami dokonuje egzaminator w ośrodku egzaminowania wyznaczonym przez wojewodę.”;

40) w art. 71 po wyrazie „zdrowia” dodaje się wyrazy „i wieku”;

41) w art. 73:

- a) w ust. 2 po wyrazie „wydają” dodaje się wyrazy „za opłatą pokrywającą koszt dokumentu”, a wyraz „właściwi” oraz wyrazy „lub upoważniona przez Ministra Komunikacji organizacja społeczna” i „kategorii A, B, C, D i E” skreśla się,
- b) w ust. 4 po wyrazach „ważnego prawa jazdy” dodaje się wyrazy „krajowego, o którym mowa w ust. 3,” a wyraz „krajowym” zastępuje się wyrazem „wydanym”;

42) w art. 75:

- a) w ust. 1 po wyrazach „kartę rowerową” dodaje się wyrazy „lub motorowerową”,
- b) w ust. 2 wyrazy „17 lat” zastępuje się wyrazami „15 lat”,
- c) w ust. 3 wyrazy „15 lat” zastępuje się wyrazami „13 lat”, a wyrazy „17 lat” zastępuje się wyrazami „15 lat”;

43) w art. 76 w ust. 1 po wyrazie „wydaje” dodaje się wyrazy „za opłatą pokrywającą koszt dokumentu”;

44) po art. 78 dodaje się art. 78a i 78b w brzmieniu:

- „Art. 78a. 1. Wykładowcą lub instruktorem na kursach dla osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi albo tramwajami może być osoba, która:
- 1) ukończyła 22 lata,
  - 2) ma co najmniej wykształcenie średnie,
  - 3) ma praktykę w kierowaniu pojazdami odpowiednio silnikowymi albo tramwajami: co najmniej dwuletnią w odniesieniu do wykładowców i pięcioletnią w odniesieniu do instruktorów nauki jazdy,
  - 4) posiada teoretyczną i praktyczną wiedzę w zakresie budowy i obsługi pojazdów odpowiednio silnikowych albo tramwajów oraz znajomość przepisów o ruchu drogowym,
  - 5) ukończyła kurs kwalifikacyjny według programu ustalonego przez Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w jednostkach upoważnionych przez wojewodę.
2. Instruktor nauki jazdy powinien mieć uprawnienie do kierowania pojazdami rodzaju objętego nauczaniem.
3. Wykładowcą może być osoba, której ze względu na stan zdrowia cofnięto uprawnienie do kierowania pojazdami.

4. Nadzór nad szkoleniem osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami sprawują wojewodowie, z wyjątkiem szkolenia kierowców pojazdów silnikowych prowadzonego w jednostkach organizacyjnych Ministerstw Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych.

Art. 78b. 1. Egzaminatorem kandydatów na kierowców i kierowców może być osoba, która:

- 1) jest obywatelem polskim,
- 2) ukończyła 27 lat i nie przekroczyła 65 lat,
- 3) posiada wykształcenie wyższe,
- 4) posiada prawo jazdy co najmniej kategorii B, a w odniesieniu do egzaminatorów osób ubiegających się o uprawnienia do prowadzenia tramwajów — ten rodzaj uprawnień oraz co najmniej od 6 lat bieżącą praktykę w kierowaniu pojazdem odpowiednio samochodowym lub szynowym,
- 5) posiada wiedzę w zakresie prawa o ruchu drogowym i techniki kierowania pojazdami oraz warunków szkolenia kandydatów na kierowców,
- 6) nie była ukarana wyrokiem sądu lub orzeczeniem kolegium do spraw wykroczeń za przestępstwo lub wykroczenie przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym,
- 7) ukończyła kurs kwalifikacyjny, według programu ustalonego przez Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej, w jednostkach upoważnionych przez wojewodę,
- 8) uczestniczyła po ukończeniu kursu w 7 egzaminach w charakterze obserwatora oraz przeprowadziła 3 egzaminy pod kierunkiem egzaminatora-patrona i uzyskała pozytywną opinię,
- 9) złożyła egzamin kwalifikacyjny przed komisją weryfikacyjną powołaną odpowiednio przez Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej i wojewodów, w trybie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 79 ust. 1,
- 10) daje rękojmię należytego wykonywania swoich obowiązków.

2. Egzaminatorzy osób ubiegających się o kartę rowerową, motorowerową, wóznicy oraz pozwolenie do prowadzenia tramwaju muszą posiadać kwalifikacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2, 4—6 oraz 9 i 10.

3. Nadzór nad egzaminowaniem osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami sprawują Minister Transportu i Gospodarki Morskiej oraz wojewodowie.”;

45) w art. 79:

- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowo tryb, warunki i zasady:

- 1) uzyskiwania uprawnień do kierowania pojazdami i wzory dokumentów stwierdzających te uprawnienia,
- 2) uzyskiwania uprawnień instruktorów i wykładowców oraz egzaminatorów osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami,
- 3) szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadkach uzasadnionych względami społecznymi Minister Transportu i Gospodarki Morskiej, w drodze rozporządzenia, może określić osoby, którym przysługują opłaty ulgowe za sprawdzenie kwalifikacji, o których mowa w ust. 2.”;

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej ustala:

- 1) w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych sposób postępowania w sprawach dotyczących uprawnień do kierowania pojazdami oraz określa wzory odpowiednich dokumentów,
- 2) w porozumieniu z Ministrami Finansów oraz Pracy i Polityki Socjalnej wysokość opłat za sprawdzenie kwalifikacji kandydatów na egzaminatorów osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz wysokość wynagrodzenia członków komisji weryfikacyjnych.”;

d) dodaje się ust. 5—7 w brzmieniu:

„5. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej, w drodze rozporządzenia, określi jednostki uprawnione do kursowego doształcania kierowców pojazdów przewożących materiały niebezpieczne, warunki takiego doształcania oraz warunki, jakie powinny spełniać osoby ubiegające się o doształcanie na tych kursach.

6. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio do innych osób, wykonujących czynności związane z nadawaniem materiałów niebezpiecznych do przewozu w ruchu drogowym, z ich przewozem oraz przystosowaniem pojazdów do takich przewozów.

7. Nadzór nad doształcaniem osób, o których mowa w ust. 5 i 6, sprawują wojewodowie.”;

46) po art. 79 dodaje się art. 79a w brzmieniu:

„Art. 79a. Ministrowie Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych mogą w sposób odmienny określić warunki ustalone w art. 78a ust. 1—3 w odniesieniu do wykładowców i instruktorów szkolenia kierowców pojazdów silnikowych w podległych jednostkach.”;

47) w art. 80:

a) w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) kierujący pojazdami na podstawie decyzji kierownika rejonowego urzędu rządowej administracji ogólnej — w przypadkach nasuwających zastrzeżenia co do stanu zdrowia.”;

b) w ust. 2 po wyrazie „kierowcy” dodaje się wyrazy „oraz inne osoby przewożące materiały niebezpieczne lub ludzi w celach zarobkowych”, a wyraz „podlega” zastępuje się wyrazem „podlegają”;

48) w art. 82:

- a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) kierujący pojazdami na podstawie decyzji kierownika rejonowego urzędu rządowej administracji ogólnej:
- a) w razie uzasadnionych zastrzeżeń co do ich kwalifikacji,
- b) na wniosek organu kontroli ruchu drogowego w przypadku wielokrotnego w ciągu roku naruszenia przepisów i zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego,”
- b) dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:
- „3. Policja prowadzi ewidencję osób, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b).
4. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady, warunki i tryb wnioskowania o sprawdzenie kwalifikacji osób, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b).”;

49) w art. 83:

- a) w ust. 1 po wyrazie „kierowców” dodaje się wyrazy „oraz osób kierujących tramwajami”,
- b) w ust. 2 po wyrazach „i kierowców” dodaje się wyrazy „oraz osób kierujących tramwajami”,
- c) skreśla się ust. 3;

50) w art. 84 ust. 1—7 otrzymują brzmienie:

- „1. Policjant:
- 1) zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w razie:
- a) znajdowania się kierującego w stanie nietrzeźwości lub stanie po użyciu alkoholu albo podobnie działającego środka,
- b) stwierdzenia zniszczenia prawa jazdy w stopniu powodującym jego nieczytelność,
- c) podejrzenia podrobienia lub przerobienia prawa jazdy,
- d) gdy upłynął termin ważności prawa jazdy,
- 2) może zatrzymać prawo jazdy za pokwitowaniem w razie uzasadnionego podejrzenia, że kierujący popełnił przestępstwo lub wykroczenie, za które może być orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów.
2. Pokwitowanie zatrzymania prawa jazdy z przyczyn wymienionych w ust. 1 pkt 1 lit. b)—d) oraz w pkt 2 uprawnia do kierowania pojazdem w ciągu 3 dni.
3. Zatrzymane prawo jazdy, z wyjątkiem przypadku określonego w ust. 1 pkt 1 lit. c), Policja przekazuje niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni, według właściwości kolegium do spraw wykroczeń, prokuratorowi lub kierownikowi rejonowego urzędu rządowej administracji ogólnej. W razie przeprowadzania chemicznego badania krwi na zawartość alkoholu, prawo jazdy przekazuje się wraz z wynikiem tego badania; jeżeli jednak wynik tego badania nie zostanie uzyskany w ciągu 30 dni od dnia zatrzymania prawa jazdy, należy niezwłocznie zwrócić je właścicielowi.
4. Postanowienie o zatrzymaniu prawa jazdy, powiadając o tym kierownika rejonowego urzędu rządowej administracji ogólnej, wydaje:
- 1) prokurator — w toku postępowania przygotowawczego, a sąd — po przekazaniu sprawy do sądu,

2) przewodniczący kolegium do spraw wykroczeń.

5. Na postanowienie w przedmiocie zatrzymania prawa jazdy służy zażalenie.
6. Decyzje o zatrzymaniu prawa jazdy wydaje kierownik rejonowego urzędu rządowej administracji ogólnej, do czasu wykazania się przez kierowcę posiadaniem wymaganych kwalifikacji lub wymaganego stanu zdrowia albo zgłoszenia się w celu wymiany dokumentu.
7. Zwrot zatrzymanego prawa jazdy następuje po ustaniu przyczyn zatrzymania.”;

51) w art. 86 w ust. 2:

- a) wyrazy „Organy kontroli ruchu Milicji Obywatelskiej w uzasadnionych przypadkach uprawnione są do” zastępuje się wyrazami „Policjant w związku z wykonywaniem czynności określonych w ust. 1 uprawniony jest do”,
- b) w pkt 2 po wyrazie „używaniem” dodaje się wyrazy „świadectwa, o którym mowa w art. 69a ust. 3, a także dowodów opłacenia składki ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej przez posiadacza pojazdu,”
- c) w pkt 7 lit. b) dodaje się na końcu wyrazy „albo powoduje naruszenie wymagań ochrony środowiska,”
- d) w pkt 8 po wyrazach „ich prędkości” dodaje się przecinek oraz wyrazy „stopnia uciążliwości dla środowiska”,
- e) pkt 9 otrzymuje brzmienie:
- „9) usuwania lub przemieszczania pojazdu pozostawionego w miejscu, gdzie jest to zabronione i utrudnia ruch lub w inny sposób zagraża bezpieczeństwu, albo prowadzonego przez osobę znajdującą się w stanie nietrzeźwości lub stanie po użyciu alkoholu albo podobnie działającego środka, jeżeli nie ma możliwości zabezpieczenia pojazdu w inny sposób,”
- f) dodaje się pkt 10—12 w brzmieniu:
- „10) używania urządzeń rozgłaszających, sygnalizacyjnych i świetlnych służących do podawania wiążących poleceń uczestnikom ruchu drogowego,
- 11) występowania w uzasadnionych przypadkach z wnioskami o przeprowadzenie badań sprawności fizycznej i psychicznej niezbędnej do kierowania pojazdami,
- 12) blokowania kół pojazdów pozostawionych w miejscu, gdzie jest to zabronione, lecz nie utrudnia to ruchu lub w inny sposób nie zagraża bezpieczeństwu.”;

52) w art. 93 skreśla się ust. 2;

53) użyte w ustawie w różnych przypadkach:

- a) wyrazy „Minister Komunikacji” zastępuje się użytymi w tych samych przypadkach wyrazami „Minister Transportu i Gospodarki Morskiej”,
- b) wyrazy „Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy” zastępuje się użytymi w tych samych przypadkach wyrazami „Wojewoda Warszawski”,
- c) wyrazy „naczelnik gminy” zastępuje się użytymi w tych samych przypadkach wyrazami „kierownik rejonowego urzędu rządowej administracji ogólnej”,



d) wyrazy „milicja” lub „Milicja Obywatelska” zastępuje się użytym w tych samych przypadkach wyrazem „Policja”.

**Art. 2.** 1. Osoby wykonujące czynności wykładowcy lub instruktora w ośrodkach szkolenia kierowców w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, które uzyskały uprawnienia do nauczania na podstawie dotychczasowych przepisów, uważa się za posiadające kwalifikacje, chociażby nie spełniały warunku określonego w art. 78a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 6, poz. 35, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198) w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Osoby wykonujące czynności egzaminatorów kandydatów na kierowców i kierowców w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy uważa się za posiadające kwalifikacje do dnia 31 grudnia 1991 r., chociażby nie spełniały warunków określonych w art. 78b ustawy, o której mowa w ust. 1.

3. Osoby wykonujące czynności egzaminatorów kandydatów na kierowców i kierowców w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy uważa się, iż spełniły wymogi art. 78b ust. 1 pkt 7 ustawy, o której mowa w ust. 1.

4. Osoby kierujące pojazdami w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, w stosunku do których wymagane jest świadectwo kwalifikacji zgodnie z art. 69a ust. 3 ustawy, o której mowa w ust. 1, obowiązane są uzyskać to świadectwo do dnia 31 grudnia 1991 r.

**Art. 3.** W ustawie z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324, z 1990 r. Nr 26, poz. 149, Nr 34, poz. 198 i Nr 86, poz. 504 oraz z 1991 r. Nr 31, poz. 128 i Nr 41, poz. 179) w art. 9 w ust. 2 w pkt 2 dodaje się na końcu wyrazy „z wyjątkiem zarobkowego przewozu osób”.

**Art. 4.** W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. — Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 12, poz. 117 i z 1985 r. Nr 23, poz. 100) art. XIV otrzymuje brzmienie:

„Art. XIV. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, określi obowiązek rejestracji orzeczeń o ukaraniu i mandatów karnych za wykroczenia określone w art. 86, 87, 92, 93 i 94 Kodeksu wykroczeń oraz określi sposób prowadzenia tego rejestru.”

**Art. 5.** W ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230, z 1984 r. Nr 34, poz. 184, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 73, poz. 431) w art. 46 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Stan po użyciu alkoholu zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:

- 1) stężenia we krwi od 0,2‰ do 0,5‰ alkoholu albo
- 2) obecności w wydychanym powietrzu od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu w 1 dm<sup>3</sup>.

3. Stan nietrzeźwości zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:

- 1) stężenia we krwi powyżej 0,5‰ alkoholu albo
- 2) obecności w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm<sup>3</sup>.”

**Art. 6.** Minister Transportu i Gospodarki Morskiej ogłosi w Dzienniku Ustaw jednolity tekst ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. — Prawo o ruchu drogowym, z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

**Art. 7.** 1. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 1991 r., z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Przepisy art. 1 pkt 15, 38, 39, 41 lit. a) i 48 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1992 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*